

Posudek oponenta na diplomovou práci

X oponentský posudek	Jméno posuzovatele: Mgr. Tomáš Kouba
	Datum: 31. 5. 2013
Autor: Bc. Eliška Kročová	
Název práce: Vliv modifikací rRNA na iniciace translace u eukaryot	
Cíle práce Cíle práce, včetně jejich stručného uvedení do kontextu současného poznání, jsou srozumitelně definovány v abstraktu a v kapitole Úvod a Cíle práce. Autorka si klade za cíl popsat vliv delece malých jadérekových RNA (snoRNA) 70 a 50, a tedy vliv ztráty metylace specifických nukleotidů 18S a 25S rRNA, na iniciaci translace u kvasinky <i>Saccharomyces cerevisiae</i> . Autorka vypracovala svou diplomovou v laboratoři biochemie RNA, která se kromě jiného zabývá studiem iniciace translace řízené vnitřním vazebným místem pro ribozom, takzvaný IRES, práce je tedy převážně věnována vlivu zmíněných delecí na tento mechanismus.	
Struktura (členění) práce, odpovídá požadovanému? ANO Rozsah práce (počet stran): 108 Je uveden anglický abstrakt a klíčová slova, ANO Je uveden seznam zkratk? ANO	
Literární přehled: Odpovídá tématu? ANO Je napsán srozumitelně? ANO Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů? ANO Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? ANO Literární přehled dle mého názoru odpovídá rozsahu diplomové práce (cca 18 stran). Autorka popisuje biogenezi ribozomu a posttranskripční úpravu jednotlivých rRNA. Do detailu popisuje fenomén modifikací jednotlivých nukleotidů rRNA v procesu konečné maturace ribozomálních podjednotek, včetně proteinového aparátu zodpovědného za tyto děje, a to napříč všemi živočišnými druhy. Autorka mapuje současný stav poznání vlivu specifických modifikací nukleotidů rRNA na proces translace a krátký odstavec je věnován právě vlivu na iniciaci translace závislou na IRES. Použité zdroje literatury jsou řádně citovány, a podle roku jejich vydání je zřejmé, že autorka studovala velmi současný stav poznání.	
Materiál a metody: Odpovídají použité metody experimentální kapitole? ANO Kolik metod bylo použito? V práci jsou použity standardní mikrobiologické, molekulárně biologické a biochemické metody pro práci s DNA a proteiny. Navíc autorka prokázala schopnost	

práce s eukaryotickým modelem kvasinky *Saccharomyces cerevisiae*, včetně použití sofistikovaného reportérového systému pro měření translační aktivity specifických mRNA.

Jsou metody srozumitelně popsány? Úplně NE

Většina metod je sice podrobně popsána v jednotlivých krocích, nicméně však chybí alespoň krátký popis principu a účelu použití metody samotné. Někdy se popis bohužel omezuje jen na výčet a použití komponentů komerční sestavy.

Experimentální část:

Je vysvětlen cíl experimentů? ANO

Je dokumentace výsledků dostačující? Spíše ANO - v čem jsou nedostatky?

Autorka většinu experimentů podrobně popisuje, a je tedy snadné sledovat průběh a výsledky, které dosáhla. Nicméně podrobný popis použitých reportérových konstruktů pro analýzu exprese specifických mRNA následuje až v kapitole Diskuze, což naivnímu čtenáři činí obtížně interpretovat výsledky již v průběhu čtení.

Postačuje množství experimentů k získání odpovědí na zadané otázky? ANO

Autorka zkonstruovala řadu delečních mutantů konkrétních malých jadérekových RNA, a jejich správnost velmi důkladně prověřila. Tyto kmeny použila pro testování jejich vlivu na iniciaci translace závislou na IRES řadou genetických studií a také sofistikovaným reportérovým systémem. Zkonstruované kmeny mohou i do budoucna sloužit pro další studium funkce vybraných snoRNA.

Množství experimentů dokazuje velké úsilí a pracovní nasazení autorky, nicméně však neměla dostatek vědeckého štěstí získat soubor úplně konzistentních dat.

Diskuze:

Je opravdu diskuzí, nejde jen o konstatování vlastních výsledků? ANO

Jsou výsledky porovnávány s literaturou? ANO

Jsou uvedeny nějaké hypotézy či návrhy na další řešení problematiky? ANO

Autorka v diskuzi nejen shrnuje dosažené výsledky ale i je kriticky porovnává s ostatními pracemi na podobné nebo příbuzné téma. I když prezentovaná data mají v některých případech protichůdný charakter, snaží se tento fenomén vysvětlit.

Závěry (Souhrn) :

Jsou výstižné? ANO

Závěr stručně a výstižně vyjmenovává nejdůležitější dosažené výsledky a vypichuje dosažené závěry týkající se molekulárně-biologické funkce studovaných malých jadérekových RNA 70 a 51.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Práce je sepsána v dobré odborné češtině, celkově má přehledný formát, teoretický úvod je doplněn řadou ilustrativních obrázků, které jsou sice převzaty z anglických textů, ale dostatečně doplněny českým popisem.

Experimentální část obsahuje mnoho výstupů z primárních dat s podrobným popisem experimentálního postupu, někdy však postrádá zvýraznění stěžejních výsledků.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Eliška Kročová vypracovala diplomovou práci na zajímavé molekulárně-biologické

téma a svými výsledky přispěla k objasnění funkce modifikace, konkrétně metylace, nukleotidu rRNA v oblasti dekodujícího centra ribosomu.

Experimentální část obsahuje mnoho výsledků, ne vždy ale obsahuje popis dílčích závěrů. Celkovou interpretaci práce poté srozumitelně a jako konečné rozuzlení příběhu přináší kapitola Diskuze.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci **a doporučuji ji k obhájení.**

Otázky a připomínky oponenta:

Otázky:

1. V kapitole 4.1.2.2 je popis funkce C/D snoRNA.

Je metylace vedená Vámi zkoumanou sno51 a 70 katalyzovaná proteinem Nop1?

Je známo jaký je původ zaváděné metylové skupiny katalyzované proteinem Nop1?

2. V kapitole 7.3 diskutujete vliv dvojitě delece sno51 a 71 na iniciaci translace. Je modifikace Am100 kódovaná sno51 v blízkosti zkoumaného nukleotidu Cm1639.

Pokud ne, je Am100 modifikace v oblasti interakce nějakého jiného faktoru důležitého pro iniciaci translace nebo struktury důležité pro iniciaci závislé na IRES?

3. Při použití vašeho reportérového systému měříte aktivitu dvou enzymů. Můžete prosím stručně vysvětlit principiální rozdíl v měření aktivity β -galaktosidasy a světluškové luciferasy.

4. Na straně 91 a 92 prezentujete výsledky měření translační aktivity v závislosti na přítomnosti správného iniciačního kodonu (AUG versus UUG) HCV core a GAL4 proteinu, které od sebe dělí vzdálenost cca 15 kodonů. V konstruktu 50, 48 a 73, jsou zaměněny iniciační kodony jednoho, druhého, nebo obou zároveň. Výsledků měření naznačují, že jednoduché záměny způsobují pokles aktivity zhruba na 40% a dvojitá záměna cca na 10%. Předpokládáte tedy, že iniciace translace probíhá na této mRNA z obou míst zhruba se stejnou aktivitou? Hraje vzdálenost iniciačního kodonu od začátku mRNA při iniciaci translaci závislé na IRES obecně klíčovou roli?

Připomínky a překlepy:

Str. 15 kapitola 4.1.1

První a druhá věta si vzájemně odporují.

Str. 39 kapitola 5.1.7

Chybí popis vektorů 430...490, rezistence, selekční marker, atd...

Str. 65 kap. 6.1.2.2

Ředění vektorů je vhodnější psát v koncentraci $\mu\text{g}/\mu\text{l}$, ředění 300x, respektive 30x

není směrodatná informace.

Str. 66 kap. 6.1.3.2

Formulace „dvojice primerů nasedá do genomu kousek od modifikované oblasti“ není v odborném textu vhodná.

Str. 71 Tab. 6.3

„Vlastnosti“ použitých vektorů nejsou pro čtenáře úplně srozumitelné. Tabulka by měla mít podrobnější popis, případně by měla být doplněna o sekvenci mutovaných míst. Princip použitých negativních kontrol by měl být lépe popsán.

Str. 81

Rozdíly v růstu jednotlivých kmenů na obrázku 6.9 6.10 a 6.14 se nezdají být signifikantní.

Str. 20 kapitola 4.1.2.4 odkaz na další kapitoly je chybný

Str. 62 popis obrázku Obr. 6.3 zaměněn za 5.3

Návrh hodnocení oponenta (známka nebude součástí zveřejněných informací)

výborně **velmi dobře** dobře nevyhověl(a)

Podpis oponenta:

